СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

РІК XLV. Ч. 277. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 29-го листопаду 1937. VOL. XLV. No. 277. Jersey City, N. J., Monday, November 29. 1937.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДОБИРАЮТЬСЯ ДО КОРЕНЯ ПІСТРЯКА

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Директор інституту медичних розслідів, д-р Ровнтрі, дав перед Американським Фільософічним Товариством доклад, у якім сказав, що науці вдалося підійти вже дуже близько до причин недуги пістряка (рака), якого вважають нині „суспільним ворогом ч. 2." з огляду на велике число жертв, які він річно забирає. Досі ніяк не могли здибати ні причин пістряка, ні бациля, що його викликує. Тепер, говорив д-р Ровнтрі, вдалося здибати матерію, яка викликає цю недугу. Ця матерія знаходиться в одному ростинному кормі. Ростин, які містять у собі цю матерію д-р Ровнтрі покищо не назвав, бо вони ще далі знаходяться під експериментальними обсерваціями.

СТРАЙК АВТОБУСОВИХ ШОФЕРІВ.

НЮ ЙОРК. — В автобусовій компанії „Грей Гавнд" вибух страйк автобусових шоферів, який цілком спаралізував пасажирський рух на лінії Ню Йорк—Філядельфія, а частинно на інших лініях. Страйк поширюється. Шофери домагаються підвишки платні, яка виносилаб денно щонайменше $11.

БОРОТЬБА КОМУНІСТІВ ЗА ВЛАДУ В ЮНІЇ.

ДІТРОЙТ. — У юнії автомобільних робітників Америки змагаються за владу дві ґрупи: прогресивна, на чолі з Гомером Мартином, і комуністична, з Мортімером на чолі. Між ними ведеться внутрішня боротьба. Тепер комуністи, користаючи зо страйку в Дітройті, хочуть повести наступ на проґресивну ґрупу і викинути Мартина, а владу віддати вцілості в руки комуністів. Вони закидають Мартинові брак енергії в переведенні страйку.

АРЕШТУВАЛИ ҐЕН. МАЧАДА.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська поліція арештувала ґен. Мачада, бувшого президента Куби. Ґен. Мачадо тепер є хорий і знаходиться в шпиталі. Кубанський уряд вислав до американського уряду домагання видачі Мачада, закидаючи йому грошеві спроневірення і скрите вбивство.

АМЕРИКА НЕ БУДЕ ВТРУЧАТИСЯ ДО ДАЛЕКО-СХІДНЬОГО КОНФЛІКТУ.

ВАШИНҐТОН. — На пресовій конференції президент Рузвелт заявив, що Америка не буде втручатися до далеко-східнього конфлікту, бо так, як тепер стоять справи, вона не має потреби це робити. Її інтереси не є загрожені більше як інших держав, тому вона не має потреби на власну руку розпочинати якінебудь ділання.

ДЮІ ГОТОВ НАВЕСТИ ДОКАЗИ.

НЮ ЙОРК. — Прокуратор Дюі у звязку з листом ґубернатора Лімана заявив, що він готов дати всі докази на свої закиди супроти повітового начальника Марінелія, які він був зробив у часі виборчої кампанії, й готов доказати, що Марінелі таки понасаджував на відповідальні пости ґенґстерів.

ЛЯ ҐВАРДІЯ І ВАЛЕНТАЙН РЕОРҐАНІЗУЮТЬ ПОЛІЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ню Йорку Ля Ґвардія і головний комісар поліції Валентайн заявили, що вони з новим роком візьмуться до реорґанізації нюйорської поліції. Деякі особи уступлять, а на їх місце прийдуть нові. Старші особи в персоналі поліції будуть старатися висилати на пенсію, а на їх місце будуть настановляти молодших. В поліції хочуть завести військову дисципліну.

ВІДОЗВА А. Ф. П. В СПРАВІ ПОПРАВИ БИЗНЕСУ.

ВАШИНҐТОН. — Американська Федерація Праці видала відозву, в якій є шість точок, як поправити хвилевий застій у бизнесі. В тій відозві говориться, що цей застій не має сталого характеру; він має всі познаки передишки, по якій готов наступити в Америці великий добробут. Але щоб цьому хвилевому застоєві не дати поглибитися, А. Ф. П. взиває власників фабрик, щоб не віддаляли робітників, щоб не вкорочували їм заплати, а по можности щоб підносили, бо тим вони роблять із добрими консументами. Назагал А. Ф. П. апелює до навязання доброзичливих відносин між працею і капіталом.

ПОМІЧ ПРИВАТНОМУ БИЗНЕСОВІ ЗВОЛІКАЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Хоч президент Рузвелт кількакротно висказався про поміч приватному бизнесові і про повалення надзвичайних податків на нерозділений дохід корпорацій, то проте він тепер заявив, щоб конгрес розважно радив у тій справі і в поспіху не робив помилок. Правдоподібно ця справа піде на наради конґресу в січні.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ВІЙНА В КИТАЮ.



ДЕ ДВА БЮТЬСЯ, ТАМ І ТРЕТЬОМУ ДІСТАНЕТЬСЯ.

Група англійських жовнірів з машиновим крісом в інтернаціональній оселі в Шанґаю. Кілька хвилин після цього, як знято цю фотографію, на тих людей упала бомба з японського літака й убила Вилієма С. Говарда, що прицілюється крісом, та Джеймса Мелона, що піддержує підставу, на котрій обсаджений машиновий кріс.

В СПРАВІ „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Через те, що машина, котра друкує „Юкрейніен Вікли", англійський додаток до „Свободи", зіпсувалася, цього тижня „Юкрейніен Вікли" не вийшов. Адміністрація поробила заходи, щоб машину направити та щоб „Юкрейніен Вікли" міг набудуче виходити правильно.

ЗА „ДУШИЛО" ВИДУШИВ 570 ЗЛОТИХ.

В Плотичі Великій, повіт Бережани, підчас жнив, коли всі люди були в полі, представник вогневої сторожі переглянув у всіх господарів, чи є бочка, гак і „душило". Догляйувши рівні недомагання, стягнув у селі кару на суму 570 злотих!

ЗНОВУ ВИПАДОК З ҐРАНАТОЮ.

В Красній, повіт Калуш, два хлопці, 15 і 11-літній, що пасли худобу на тамошньому пасовиську, знайшли гарматню гранату ще з війни. Цю гранату вложили вони необачно до вогню. Наступив вибух. Відломки гранати ранили одного хлопця в голову, а другого в ногу й у руку. Обох відвезли до лічниці в Калуші.

З ЗАЗДРОСТИ.

В селі Камінка-Лилник, пов. Камінка Струмилова, 24-літній А. Дмитрів із заздрости кількома ударами ножем у плечі зранив свою наречену Анастасію Підсудок, літ 20, так сильно, що від ран вона померла. Вбивника арештували.

ВИКЛАДИ В БЕРЛИНСЬКІМ ІНСТИТУТІ.

У зимовому семестрі Українського Наукового Інституту в Берліні дають виклади на такі теми: „Запорозькі козаки, їх історія й організація", „Українці, москалі й поляки в їх етнографічних взаєминах", „Українське гарне письменство сучасности".

ВТОПИЛИСЯ, КОЛИ ЗАЛОМИВСЯ ЛІД.

Дві молоденькі сестри з Филипсбурга, Ню Джерзі, скінчивши обід з індика в День Подяки, пішли на хвилю на прохід. А коли впродовж кількох годин не верталис, батько пішов їх шукати. По їх слідах, що залишилися на снігу, він зайшов до ставка і там побачив полонку в заломаному леді. Станувши над полонкою побачив на дні два трупи своїх молоденьких доньок.

НЕ МІГ ПЕРЕЖИТИ СМЕРТИ ЖІНКИ.

У Львові повісився на дереві 63-літній Петро Василечко, дозорець камяниці, останніми часами безробітний. Він позбавився життя, бо не міг пережити смерти своєї жінки.

ПІШКИ ЗО СТАНИСЛАВОВА ДО ВАРШАВИ.

До Варшави примандрував пішки зо Станиславова 11-літній Вл. Лехович. Мандрівка хлопця тривала майже чотири місяці. Лехович прибув до Варшави, щоби просити властей посади для свого батька, звільненого возного відділу Спиртового Монополю в Станиславові.

ВИКИНУВ БОЧКУ З ПИВОМ З ДРУГОГО ПОВЕРХА.

В Шопеницях коло Варшави якийсь пияк викинув бочку з пивом з другого поверха камяниці. Бочка поцілила прохожого Ю. Юзефуса, що згинув на місці.

ДИВНІ ПРИГОДИ БОЛОНЯКА.

Комашка, звана болоняком (гименоптера), інстинктовно виконує незвичайні речі. Вона вміє приготовити для своїх будучих гусільниць мясну страву, що є свіжа кілька тижнів. А саме самичка болоняка, заки зложить яєчка, полює на хруща, якого тілом буде жити її потомство. Знайшовши такого хруща, вона кидається на нього, перевертає його на хребет, одначе не вбиває його — лише паралізує, вбиваючи своє затроєне жало в те місце, де сходяться рухові нерви хруща. Потім самичка болоняка вносить до приготованого гнізда пораненого хруща і щойно тепер складає в ньому свої яєчка. Коли з яєчок виклюються гусільниці, годуються цілий час свіжим мясом хруща.

Щоб таку операцію виконати, навіть найздібніший анатом мусів би дослідити під мікроскопом нервову систему того хруща і щойно по довгій вправі зумів би потрапити незвичайно німим знарядом у місце, де лежать рухові осередки хруща.

Одначе для болоняка ця трудність не існує. Коли йому перший раз у житті впаде така операція, він відразу інстинктовно влучає жалом у руховий осередок хруща, і перевищає в тім анатома.

ЗВІРЯТА І МАТЕМАТИКА.

Бувають випадки, що звірята можуть прислужитися науці, як це трапилося в такім випадку: французький учений Маральді, досліджуючи будову воскової клітини у бджільній вощині, яка має форму граняка, замкненого ромбоїдними стінами, відкрив, що прилежні кути тих чотирокутників, що обмежують граняку клітину, рівні один 109° 28', а другий 70° 32'. Тоді славний фізик Реомір звернувся до тодішньої „слави" у математиці, Кеніґа, з просьбою обрахувати, під якими кутами мусять сходитися ромбоїдні стіни, щоб замикати якнайбільше простору. Кеніґ вирахував при помочі ріжничкового рахунку, що з двох прилежних кутів один мусить мати 109° 26', а другий 70° 34'.

Тому, що цей рахунок ріжнився від кутів, під якими збудована воскова клітина, Реомір припускав, що Маральді помилився і дав перевірити рахунок шотляндському математикові, Мекляврінові. Одначе цей виказав, що бджола мала слушність, а математик Кенік помилився з причини помилок у льоґаритмічних таблицях, ужитих Кеніґом, які зараз поправили. Цей факт вказує, що бджола вже від непамятних часів знає важну будівельну проблему — як збудувати якнайбільшу простором комору, зуживаючи до того якнайменшу скількість матеріялу.

ДАЛЬШІ ПОЛІЦІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НА ЗАКАРПАТТІ

УЖГОРОД (Від власного кореспондента). — Після арештування братів Гопків за влаштування церковно-національного свята в честь Пречистої Діви Марії, цариці України, в чім чехословацька влада добачує протидержавну чинність, поліція веде слідство також проти інших українських діячів. В Берегові жандарми з Ужгороду перевели ревізії в ночі в чотирьох професорів берегівської державної української гімназії, причім в одного з професорів забрано навіть такі річи, як дитячі часописи. Питали про „українську іреденту", себто про змагання українців відірвати Закарпаття від Чехословаччини. Переведено ревізію і в читальні „Просвіти" в Берегові. Чеська і москвофільська преса заповідають дальші ревізії й арешти серед українців.

Заборона єпископа Стойки.

Рівночасно греко-кат. єпископ А. Стойка, що називає себе „подкарпатским русином", строго заборонив влаштовувати ювилейні церковні свята з нагоди 900-ліття проголошення Преч. Діви Марії царицею українського народу й поширювати медальйони з написом „Царице України, зеднай і визволь нас!" І то тому, що, як єпископ дослівно заявив, це противиться законові про охорону чехословацької держави.

ЧЕРЦІ ФРАНЦІШКАНИ В РОЛІ ШОВІНІСТІВ.

ЛЬВІВ. — Відомий народній діяч о. д-р Осип Кладочний, що то постійно обіждає польські тюрми і відвідує українських політичних вязнів, пише в „Ділі" про католицький орган „Мали Дзенник", видаваний оо. францішканами з Непокалянова, коло Сохачева за Варшавою. Це найбільш поширений часопис у Польщі. І найбільш, як пише о. Кладочний, украйножерний, що перейшов у своїй ненависті до українців навіть таку брукову шмату як „Ілюстровани Курер Цодзенни". На те дає о. Кладочний докази. І цитує статті з того польського католицького органу, ось такі як „Українці мордують поляків", „Нечуваний злочин гайдамаків", „Дивна молитва руських дітей" і т. п. Цей часопис пише постійно про „крадіж душ" українськими священиками, а о. Кладочний виказує докладними цифрами якраз щось інше, а саме те, що постійно крадуть поляки українські душі. Кінчить о. Кладочний свою статтю про оо. францішканів так: „Дивна це релігійна праця робити із католицизму довбню, щоб розбивати другому голову".

ЮВИЛЕЙ ПРАЦІ ПРОФ. Д. АНТОНОВИЧА.

ПРАГА. — Дня 15. листпаду скінчив 60 літ життя проф. Дм. Антонович, один з дуже визначних українських діячів, а тепер ректор Українського Університету у Празі й директор Музею Визвольної Боротьби. Це син славного українського історика Володимира Антоновича. Брав участь в українськім громадськім житті від наймолодших літ. Був одним з перших основників Революційної Української Партії (1900 р.). Відограв поважну ролю в організації Української Центральної Ради як сторонник повної незалежности України. Тепер віддав Ювилят всю свою працю Музеєві Визвольної Боротьби.

ПРОЗОВА ЕПОПЕЯ ПРО ГУЦУЛЬЩИНУ.

ВАРШАВА. — Станислав Винценц, що жив довгі роки на Гуцульщині, написав книжку „На високій полонине", в якій описав природу, побут і життя Гуцульщини. Книжка має 720 сторінок друку. Вся критика, як польська так і українська, поставилась до цієї ниже надзвичайно прихильно. Є вона позбавлена польського шовінізму і написана польським ученим, який добре знає гуцульський світ.

ЗАМКНУЛИ ВИСОКІ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ. — Вшехпольські студенти проголосили „Один тиждень без жидів" та у звязку з тим обсадили брами університету і не впускали до нього студентів-жидів. Таке саме було в Хемічнім Інституті, звідки вшехполяки повикидали теж студентів-жидів, що якимсь чудом дісталися до кляс. Вкінці поліція розігнала вшехпольських пікетників, а влада замкнула високі школи.

КРАКІВ. — Вшехполяки сидітимуть в університеті в лавках, окремо від жидів.

ВИЛЬНО. — Ректор университету завів „ґето".

ПЕРЕБИРАЮТЬ КОНТРОЛЮ МІСТА.

ШАНҐАЙ. — Японці перебрали у свої руки почту, митні уряди і контролю комунікації. Покищо ще не заведено цензури.

ШАХТ ЩЕ ПРИ ВЛАДІ.

БЕРЛІН. — Гітлер не хоче звільнити цілковито д-ра Гяльмара Шахта, відомого економіста. Міністром економії став на його місце Вальтер Функ, але Шахт остався ще далі директором державного банку.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕОБХІДНИЙ ЗАКОН

І знову приходить під обради конґресу проект крайового робітничого закону, котрого не вдалось ухвалити на попередній сесії конґресу.

Найголовнішим мотивом для ухвалення такого закону є існування широкого безробіття навіть у найкращих часах розбудови по депресії. Колиб так законом можна зменшити години праці робітників, то число працюючих робітників зрослоб, а число безробітних розмірно зменшилосяб. Що це було би в інтересі тих, що без такого закону лишились би безробітними, це само собою розуміється. Та це було би теж корисне й для всього громадянства, бо, звісно, безробітні, не можучи удержуватися власною працею, мусять покладатися щодо удержання на громадянство або уряд. Тому зменшення годин праці треба признати згідним з інтересом громадянства.

Та зменшення годин праці ще не забезпечує як слід робітників, бо в тих промислах, у котрих нема робітничих організацій, робітники виставлені на визиск щодо заплати. Звідси повстає потреба законних постанов про висоту заплати, себто встановлення меж, поза які робітнича заплата не повинна спадати.

Отсі дві потреби пробує вдоволити проект крайового робітничого закону. Він хоче не дозволити продовжати працю поза певне число годин та обнижати заплату понижче певної суми. Та, не зважаючи на те, що робітничі круги признають засадничо потребу такого закону, серед них слідно дуже виразно холод, обережність, ба навіть острах щодо практичного проекту закону.

Передовсім щодо числа годин праці, то законопроект ставить межу занизьку, бо забороняє робітничим радам установляти довжину праці понижче 40 годин на тиждень та дозволяє установляти довжину праці навіть понад максимум, якщо платиться за додаткову працю півтора разу більше, ніж за звичайну, а в деяких промислах, званих сезоновими, зовсім виключається законні обмеження довжини праці.

Ще поважніші закиди підносять робітничі організації проти постанов про мінімальну заплату. Вони бояться, що як закон установить таку мінімальну заплату, то фабриканти почнуть уважати її не за мінімальну, себто найменшу, заплату, але за нормальну, звичайну, пересічну заплату, себто будуть збивати заплату робітників, що дістають більше, ніж каже закон про мінімальну заплату.

Отсе ті небезпеки, з якими треба числитись робітничим орґанізаціям. Їм треба дивитися, щоб конґрес ухвалив не якийнебудь закон про працю й заплату, але такий, який не має цих небезпечних постанов.

АРАБІЯ ДВИГАЄТЬСЯ ПІД ПРАПОРОМ ПРОРОКА

Віденський „7-Таґе-Блят" дес Телеграф" приніс у своїм числі з д. 27. Х. ц. р. інтересну статтю Вільгельма Зандерза про останні події в Арабії, з якої винятки подаю отут українською мовою. Автор пише:

Алярмуючі вісті з Палестини проносяться телеграфічними дротами по всім світі та ворушать атмосферою, і без того надмірно переладованою конфліктами всякого роду. От на Далекім Сході марево жовтої війни мандрує від боєвища до боєвища; на окривавлених полях Еспанії зріє вже живо другого року змагань на життя і смерть; на границях індійського Ваціристану ревуть гармати, словом — гроз тут аж надто доволі, щоб сповнити ними вщерть масові могили світової історії.

Але ні — їх ще таки не досить! Бо дивиться — заголовки кривавих вістей доповнюються щораз то новими, і обік еспанських та китайських імен являються ненадійно арабські, грізний Марс ось говорить усякими язиками і видвигає собі свою вавилонську вежу з глибин ворожої метушні всіх мов. Новий терен боїв, значить. Уже ось спалахнула вогнями пожару летунська площа в Ліді, розтинаються вистріли арабських крісів, намірених на жидівські оселі, а втікаючий **великий муфті** проголошує бурхливі відозви до арабів, тобто до світу магометанців. **„Єґад!** — голоситься тут — Єґад!" А єґад це нове, але з давнього минулого перебране слово, що означає війну. Єґад це боротьба. Єґад війна Пророка проти англійців і жидів. Єґад це кривавий шлях до **всеарабської держави,** до нової потуги над Середземним морем, що має сягати від Єгипту до Туреччини та обхоплювати собою Арабію Ібн Сауда, Ємен, Сирію, країну друзів, Трансйорданію та Палестину.

Але хтож то такий той великий муфті Єрусалиму, якого втеча із захисту в мошеї Омара стала зазивом до нової ворохобні в межах суверенности британського мандату? Він уже шіснацять років веде потаємну війну проти Анґлії, і його біографія цікава собі. Це ось нащадок одної з найстарших родин Арабії, а попередній муфті це його рідний брат. І саме тому свойому братові завдячує він, **Аміналь Гуссейн,** усю свою освіту, що її він про його допомозі здобував у Каірі. Але тут він не студіював виключно теольоґії. Ні — цей високий духовний достойник не визначеся в ділянці науки корану ніяк краще, як кожний інший побожний араб. Затеж Аміналь Гуссейн учився в р. 1913 пильно в офіцирській школі в Константинополі і присвоїв собі там знання, для кермування повстанням далеко потрібніше, ніж коранові сури (це поодинокі глави корану. — О. Г.). Після того він підчас війни боровся проти усоюзнених, але по розвалі осередніх держав вернувся назад до Палестини, а що перемога усоюзнених переконала його в тому, що він боровся по невідповідній стороні, то Аміналь Гуссейн рішився ту похибку направити. Він стає ось британським урядовцем, спершу помічним адміністраційним писарем, потім службовиком при поліції, а врешті митником, ба навіть агентом лондонської **Сікрет Сервіс.** Так, поправді — людина, що нині кермує повстанням проти Анґлії, належала колись до тієїж організації, що і славний полковник **Льоренс,** через що Аміналь Гуссейн добув змоги кинути оком і за куліси політики імперії та добути собі дуже солідного знання взагалі, в порівнянні з яким тайни магомеданської теольоґії просто — не цікаві. Правда, Аміналь Гуссейн при тім усім і **ґадші** (це почесне імення тих, що були на прощі в Мекці. — О. Г.). Він ходив за ритуальним звичаєм довкола святого каменя Кааба в урочистій процесії, але в суті речи він офіцир, він потаємний агент. От, коли його усунули зо служби, він заприсяг Анґлії пімсту, достоту так, як колись Ганібаль присягався пімститись на Римі. Але що це мало бути: пімста усуненого службовика, чи новий розділ в історії світу? А може одно і друге? Ну, на всякий випадок:

Єґад!

Швидко його і зловлено та засуджено на десять років вязниці. Але він освободжується та втікає у Трансйорданію, рішений — наче Цезар після переходу через Рубікон — на все. Отак він на чужині, в певнім захисті. Та тут прибуває британський високий комісар, сер Герберт Семюел. Він миролюбний, згідливий і бажає втихомирити країну. І от він зацікавлюється Аміналем Гуссейном. Хто це такий? Сер Герберт, на якого одінні є ще осталі сліди вогкої лондонської мряки — такий він ще новик тут, — каже собі предложити відносні акти. Що?... Це нащадок одного з найзнатніших родів Арабії? Давайте його сюди — амнестія! Як сказано: сер Герберт згідлива собі людина, і Аміналь Гуссейн вертається. Він радо користується ласкою, але не почувається до ніякого зобовязання відносно ласкавого пана (а нaші українські угодовці лижуть панську руку навіть і тоді, як вона їм здорово спини гарає! — О. Г.).

Та тут умирає його брат, і велика Магомеданська Рада вибирає кандидатів на його наслідника, між якими Аміналь на четвертому місці. Але тут сталося чудо, в яке спершу не вірить він сам і не вірить ніхто:

Сер Герберт ось іменує саме його наслідником покійного!

І від того часу Аміналь Гуссейн — великий муфті.

Та без огляду на те, він ні на хвилю не перестав боротись проти англійців. Вони платять йому шістьсот фунтів річно, він бере, але знає, що надто багато з цим не вдієш. Воно вистане всього на кілька крісів і набоїв. Йому треба грошей багато. Але до його кишені йдуть усі доходи з мошеї. Це рік-річно значна сума, щось коло півтора міліона австрійських шілінґів. З цим можна вже братись до роботи. І згодом муфті створив свою приватну армію. Отак був він студентом у Каірі, кадетом у Константинополі, писарем у Єрусалимі і урядовцем Сікрет-Сервіс-у в Лондоні, а тепер він великий муфті. Отже це гарна карієра, що? Певно, але, бачте, наш карієрович страшенно честилюбний, тож йому того всього — мало. Ночами він голубить мрію про те, щоб стати — каліфом. Тобто духовним наставником **усього магомеданського світу.** А до цього веде лиш один-одинокий шлях, якому імя єгад! — Єґад!

Іти війною на жидів, на анґлійців, на д[illegible]аврів! Хай буде свята війна!

Отак уже [illegible]цять років бореться гадш[illegible] Гуссеін проти анґл[illegible]ти жидів, що їх анґ[illegible]ли в країну. І шісн[illegible] же боряться араби [illegible] над Йорданом... Але бій за [illegible]лестину, боротьба арабів проти анґлійців і сіоністів це тільки одна глава з великої боротьби арабів, з великої боротьби магомеданів. Адже починаючи з р. 1918, ми свідками величавого пробудження магомеданського світу. Акт за актом, розігралось воно на ріжних сценах, і ніби у виставі ріжних режисерів. Отак бачили ми переможний похід Кемаля проти греків і його радикальне зевропеїзування малоазійської Туреччини, зевропеїзування, завдяки якому впали заслони з лиць жінок та з очей тих, що сумнівалися в животворній силі ісляму. І бачимо ми в Персії, як там Ріца Хан хотів стати президентом, а став за волею свойого народу королем, і ще недавно бачили ми, якто самостійним став Єгипет. Але, що правда: те все, це такі усамостійнення, що скидаються властиво на капітуляції, на наближення до круга европейської культури. Ніякеж місто на світі не є нині таке анаціональне, як ось Анкара. І тимто й не Аллах це, що тут ворушиться, а наступ модерного духа на старі форми життя, духа реформи, що працює всякими можливими засобами, а прапор Пророка повіває деінде...

Зелений, святий прапор!

Він ось видвигається там, де не йде лиш про европеїзацію, а про відновлення давньої могучости пустині... А тут особливого значіння здобув **Ібн-Сауд** (від 1925 р. король Геджасу. — О. Г.). Він саме не належить до тих провідників Сходу, що европеїзують свої країни, а навпаки. В державі, зліпленій ним з піску пустині і з крови бедуїнів, живе дух Магомеда, той, що — тому вже одно і чверть тисячеліття — рушив у похід, щоб здобути ввесь світ, а тепер хотів би отак рушити великанським походом знову. А при тім чудна іронія історії: це був ніхто інший, а той такий леґендарний, а проте такий тричі дійсний полковник Льоренс, що то підчас війни зумів відтягнути арабів від їх вічних міжусобиць і ворожнеч та обєднати їх в суцільну дружину, що мала по стороні усоюзнених боротися проти турків. І спершу, після війни, Ібн Сауд брав від англійців гроші, — шістьдесять тисяч фунтів — за те, щоб сидів тихо і не зачіпав [illegible]еріфа Гуссеіна з Мекки. Але [illegible] 1924 анґлійці відтягнули [illegible]ою руку від ворохобного Гуссеіна, і заразом перестали оплачувати й Ібн Сауда, який зараз повстав проти них і захопив Мекку та Медіну. Десять років опісля переміг він імама (князя. — О. Г.) Ємену, наступивши на нього враз з панцирними автами, повзами і машиновими крісами. Взагаліж Ібн Сауд засвоїв у своїй державі техніку Европи: літаки, кінові пристрої і голосномовники, а прочани, мандруючі до Мекки, користуються автобусами. Та проте нема ні сліду европейського духа в Арабії Сауда. Нехай Аллах і послугується тут нині панцирними автами, його дух це все-таки дух — пустині. Бо новітній націоналізм забігає думкою в ті часи, коли то Аллах володів половиною світу, і він бажав би їх привернути знову.

Так:

Знову і всеціло, як раніш.

Притім усім одначе не йде тут про епоху колишньої маврійської культури в Еспанії, що була повна скептичних наук та лагідно посміхненої терпимости, але про епоху **узброєного кулака,** котра перемогла світ і повернула своє обличчя в напрямі до Мекки. Культураж тієї епохи, це не багата культура витонченого своїм смаком часу, що видвигнула колись то Альгамбру та Кордобу. Ні, це сувора аскеза, якій хотілосяб вїстися зубами у дбайливо вимиту шию завмираючої цивілізації. В неї є свої візії про великанську магомеданську державу, що охоплювалаб північну Африку і Передню Азію, що сягалаб аж по Індію, і повну жагучої туги за тим, щоб двигнутись походом на Европу знову. Отимто всі теперішні події в Палістині, це тільки невеличкий вирізок з велитенського стратеґічного пляну, придуманого пустинею проти світу білих, і воно певне, що до рішальної війни за тим пляном скорше чи пізніше прийти мусить. І певне, що в цім двацятім столітті вирішиться воно з усією чіткістю, чи світ у двацять першому столітті буде білий, чи ні.

З німецького переклав
д-р Остап Грицай.

ПОВІТРЯНА ВІЙНА У СТАРОВИНІ

У музею мистецтва в Лісабоні (столиці Портуґалії) є образ із середньовічних часів, на якім зображене поле бою, а над ним високо у хмарах знімаються дві машини, які вправляє в рух хіба якась пекольна сила. У тих дивовижних машинах сидять два лицарі, що кидають у себе списами.

Невжеж маляр мав прочуття на 500 літ перед нашими часами розвиток летунської зброї? Так би на око здавалося. А всеж не треба забувати, що навіть найбуйніша уява не всилі віддати в малюнку чогось, що не мало би бодай трохи подібного в дійсності. Тож невжеж у середньовіччі були літаючі машини, яких уживали до повітряних боїв? Послухаймо, що кажуть про те сучасники.

Англійський літописець Гервазій Тилмері описує, що в 1400-му році над одною англійською місцевістю появилася „повітряна машина", що осіла на майдані перед церквою. Вістки про дивовижні літаючі машини зявляються що якийсь час у звідомленнях тодішних мандрівників, а з 1489 року походить штрасбурський дереворит, на якому зображена така машина. Уява маляря показує нам човен, що пливе у хмарах. Це без сумніву фантазія. Справжньою тут є лише форма човна і вітрил, перенесених із води у хмари. Зате образ портуґальського маляря має в собі щось із дійсности. Коли ближче приглянемося, бачимо, що одна машина має форму птаха, з якого бухає вогонь. Осв що каже про це тодішній літописець. У „Космоґрафеї" Севастіяна Мінстера читаємо про середньовічного короля Данії, який не міг здобути обложеного міста. Тому пустив на місто хмару голубів, до яких попривязував горіючі ганчірки. Сполошені птахи сідали на дахах деревляного міста і спричинили пожежу, яка до тла знищила місто.

Оляф Маґнус у творі про нордійські народи, а пізніше Жак Ленфан в описі гуситських воєн, говорять про горіючих птахів, яких пускали на села та міста і так нищили їх.

І з історії України маємо такий приклад. У літописі читаємо, що деревляни (поліське племя) вбило князя Ігоря в 945 році, коли він із дружиною прийшов від них стягати данину. Привязали Ігоря до двох нагнутих дерев і так роздерли його на дві частини. Ігорева жінка княгиня Ольга постановила пімстити його смерть. Пішла походом на деревлян і стала облягати місто Іскоростень (тепер Коростень). Деревляни боронилися завзято, бо знали, що не буде їм помилування. Коли Ольга побачила, що не здобуде міста, придумала таке. Вислала до міста своїх послів, щоб піддалося, бо вже, мовляв усі деревлянські міста піддалися. Хай деревляни дадуть їй данину, а вона відступить. Деревляни згодилися дати данини скільки схоче, медом і шкірами. Ольга відповіла: „Нема у вас тепер меду, ні шкір. Дайте мені з кожного обійстя по три голуби і по три горобці. „Небагато жадаю, бо ви знемоглися в облозі".

Деревляни згодилися. Дали Ользі голуби і горобці. Ольга роздала голуби і горобці своїм воякам, приказала загорнути в платочки жар і привязати ниткою до кожної птиці. А як смерклося, сказала пустити всі птиці. Полетіли птиці до своїх гнізд, голуби до голубників, горобці під стріхи і так запалилися будинки і вежі. Не можна було й гасити, бо горіло всюди. Люди стали втікати з міста, а Ольга приказала брати їх у неволю. Так здобула укріплений Іскоростень і спалила його. Деревлян одних побила, інших віддала в неволю своїм воякам, а решту залишила на місці, щоби платили їй данину. Данина була тяжка: дві третини йшли на Київ, одна третина на Вишгород. Ольга встановила всякі права для завойованої землі та вернулася до Киева.

В 1583 вийшов німецькою мовою методичний підручник про нищення укріплених міст і замків при помочі „вогнистих птахів". Літаючий змій, що бухає вогнем, став дійсністю. Автор згаданої книжки про „Успішний спосіб боротьби". радить при здобуванні замків і міст, що не хочуть добровільно піддатися, зловити голуба, що живе в тому місті, привязати йому на плечі подовгастий мішечок із порохом, до мішечка хай веде добре висушений льонт, який треба підпалити і птаха пустити. Він напевно полетить до міста, де легко спричинить пожежу.

Невинного голуба замінили в живе стрільно, що сповняє ролю летунських запальних бомб. Та коли говоримо про летунську зброю в середньовіччі, то передівсім маємо на думці тих „вогненних зміїв", які придумали на згубу противника. З того часу заховалася книжка „Беліфортіс", у якій поданий докладний опис такого „змія". Тулуб потвори будували з твердого полотна у формі риби або вужа. До середини тулуба давали якусь димлячу і дуже смердячу матерію. „Зміїв" тих пускали вгору, так як кілька століть пізніше брати Монґольфієри робили це, коли пускали перший круглий бальон (1782 р.). Коли над татарським військом знімалися „смердячі, димлячі потвори", викликало це між християнськими лицарями, що були втяжкій залізній зброї, страшну трівогу і забобонний переполох. Летунську бомбу винайшов надворний духовник англійських королів Едварда II. і III. Войовничий священик, незлий видно тактик, описав у двох книжках про воєнне ремесло (що вийшли в 1326 і 1330 році) „літаючу машину, подібну до літаючого змія", під якого тулубом радив прикріплювати бомбу, що мала горіючий льонт. У книжці „Де секретіс секреторум Арістотеліс" (Про Арістотелеві тайни) є рисунок, на якому зображена обложена твердиня, над котрою знімається „змій", що його пустили облягаючі, придержуючи на довгій линві. Під тулубом видно виразно бомбу із запаленим льонтом. За хвилину вогненне стрільно впаде на голови обложених.

Як бачимо, нема нічого нового під сонцем...

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.



ВИЗНАЧНИЙ УРЯДОВЕЦЬ. Гарі Л. Гопкинс, „адміністратор Адміністрації Поступу Праць", себто начальник бюра допомогових робіт, промовляє до конференції посадників міст, що недавно відбулась у Вашинґтоні. Він сказав у тій промові, що більш як одна третина населення Злучених Держав не має нині відповідного даху над головою, ні одіння, ні поживи, а все це вони повинніб мати. Слухали його коло чотириста посадників.

— Вуйцю, чому вуйцьо не вимие собі характеру?

— Що це тобі приходить до голови, дитино?

— Бо тато говорив, що вуйцьо має брудний характер!

—o—

— Скажи, Олюсю, що ти воліла би: братчика, чи сестричку?

— Всеодно. Це, що може бути сколше!

СОЮЗ ВИЗВОЛЕННЯ ВИЛЬНА

(Допис із Литви).

Наскок польського ґенерала Желіґовского на Вильно в жовтні 1919 року не був, як відомо, ніяким бунтом нездисциплінованого ґенерала, а тільки заздалегідь уложеним пляном, що його зладили Пілсудскі і Желіґовскі. Маючи від антанти виразну заборону загарбувати Вильно, Пілсудскі доручив зробити це Желіґовському, а сам викручався перед державами антанти, що Желіґовскі нібито збунтувавсь і сам самочинно заняв Вильно та виленську область.

Литва була тоді занята ще боями з бермонтівськими та большевицькими відділами і не могла відповісти на той польський грабіж военними операціями, але з Вильна не зрезиґнувала. Не обмежилась она теж тільки до словного протесту і до зірвання всяких дипльоматичних зносин з Польщею, але повела широку акцію в краю і за кордоном з ціллю відобрати Вильно і виленську область з польської окупації, що з незменшеною енерґією ведеться ще сьогодні.

„Гей, світе! Ми без Вильна не успокоїмося!" — це пісня, що стала найпопулярнішою піснею як у корінній Литві так теж серед литовської еміґрації, і стало нагадує кожному литовцеві ту велику ціль, що Вильно,історчна столиця давньої Литви, загарбана Польщею, мусить стати столицею відновленої литовської держави. На зазив литовського уряду і литовських провідників відгукнулась корінна Литва, як теж литовська еміґрація. Пішла велика робота, а з тим захоплення і жертвенність на ту ціль з боку всього литовського громадянства. В Кавнасі (Ковно) повстав **Союз Визволення Вильна,** що своїми впливами сягає далеко поза межі литовської держави, обєднує десятки округ і сотки відділів, розкинених по цілому світу, і розпоряджає, як на малу числом Литву, великими фондами і великою скількістю активних членів.

30-го жовтня ц. р. відбувся в Кавнасі 12-тий зїзд Союзу при участи 400 делеґатів та 100 гостей. Зо світу голови Союзу, д-ра Юшки, виходить найкраще, яку велику роботу виконало товариство за час свого існування, і якою великою жертвенністю відзначаються литовці, як ідея визволення Вильна запустила глибоко коріння в рядах литовського громадянства.

В самій корінній Литві нараховує Союз десятки тисяч активних членів, що є орґанізаційно обхоплені в 20 округха з 612 відділами. На еміґрації, в Злучених Державах Америки і в Канаді, нараховують 150 відділів. В інших країнах за океаном, де литовська еміґрація не дуже численна, є 11 відділів. Що ті відділи не існують тільки на папері, але ведуть дуже інтензивну працю, це показує найліпше хочби фінансовий звіт, відчитаний на тих загальних зборах.

В останньому році зібрано членських вкладок на суму 27,230 літів. Добровільні пожертви принесли 40,414 літів. З іншими прибутками, як приміром з розпродажу книжок, листівок і т. п., вплинуло в цьому році до каси 150,000 літів. Освітня секція зібрала за останній рік 5,000 літів. Вона заснувала теж 74 книгарні, що нараховують у своїх маґазинах 143,384 томи книжок вартости 40,454 літи.

В те фінансове зіставлення не входить т. зв. **Виленський Залізний Фонд,** що ним заряджує окремий комітет під протекторатом президента литовської держави, А. Сметони. На залізний фонд зібрано впродовж останнього року 205,086 літів самий жовтень приніс 59,192 літи, причому передбачається, що до кінця цього року вплине ще щонайменше 40,000 літів до каси того фонду. Залізний Виленський Фонд видав так звані виленські пашпорти, на сторінках яких наліплюється значків, щось у роді почтових значків з історичним знаком князя Ґедиміна. Пашпорти ті дуже популярні; і наклеювання значків є дуже широко розповсюднене. Для приміру наведемо, що тільки один відділ залізнодорожників сам закупив виленських значків на суму 6,000 літів. Це велика сума, як на робітників, і то ще до того одного відділу. Це вказує теж на велику жертволюбність литовського робітництва.

І ту жертвенність бачимо не тільки між усіми шарами литовського громадянства, але навіть дітвора бере в цьому дуже живу участь. Виленськими пашпортами обдаровують батьки своїх дітей у день їх уродин чи імянин, або за добрі успіхи в науці. Тим, розуміється, справа ще не кінчиться. Кожна дитина в шкільному віці вважає, так би сказати, за пункт своєї чести якнайскорше заповнити свій пашпорт значками князя Ґедиміна. Бачити цілий гурт дітвори, що стоїть ґусаком перед віконцем почтової станиці, як та дітвора з серіозною міною витягає зо своєї кишеньки кілька випрошених чи дарованих батьком центів, щоб закупити значок та наліпити на свойому пашпорті, є звичайним явищем. У той спосіб вже змалку дитина привичається до ощадности і рівночасно до жертвенности на народні цілі.

Так розбудовує і посилює литовська три-міліонова нація боротьбу за відзискання Вильна і виленської области. Наведені вгорі цифри є частинним тільки показником національної зрілости і почуття обовязку литовського народу супроти своєї батьківщини. Це тільки один фраґмент тої жертвенности. Бо відомо, що визвольну акцію фінансувала литовська еміґрація в Америці. Вона теж у часі економічної скрути нової литовської держави засилила державну касу своїми тяжко запрацьованими долярами.

ПОДЯКА.

Діти покійного Антона Брековича отсим складають подяку урядникам і членам Товариства Тараса Шевченка, відділу 73-го У. Н. Союзу, і всім тим людям, що брали участь у похороні їх батька.

Зокрема дякуємо о. Тарнавському за відправлення панахиди і пані Яремовій за солідну обслугу.

Лев, Михайло, Анна і Гелен,
(Огол.) **діти.**

У головній команді японського війська під Шангаем.

— Пане ґенерале, чи можу бомбардувати міжнародню дільницю?

Ґенерал: — Можеш, та лише через помилку!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СВІТОВА ВИСТАВА В НЮ ЙОРКУ 1939 РОКУ.

Хочу поділитися з українським громадянством думками про майбутню Світову Виставу в Ню Йорку, до якої вже готовляться ріжні народи, але ми, українці, все ще чекаємо чогось. Може мої думки будуть пригадкою на часі. Пригадкою, яка вже троха й спізнена. Але якось так є й за календаром, що ми все пізніше починаємо робити. Та зате ми дуже рішучі й коли візьмемося за роботу, то працюємо щиро і скоро. Отже тут нема сумніву, що так буде з українською участю в Світовій Виставі в Ню Йорку. Візьмемось до праці з завзяттям і виконаємо на час!

Бо я не хочу так думати, щоб ми не брали участи в такій великій і першій того роду Світовій Виставі, яка має бути в Ню Йорку в 1939 році! Не хочу вірити, щоб ми не мали свого павільону!

Ця думка мучить мене вже три роки, відколи столиця Вашинґтона дала клич до всього громадянства Америки, щоби вшанувати память 150-літніх роковин першого президента Америки і в тій ціли створити Музей культурних надбань еміґрантів для Америки і життя на завтра.

От таке то велике значіння матиме та Світова Вистава в Ню Йорку!

Тож заходить питання: Чи ми, українці, що живемо також на тій вільній землі Вашинґтона, маємо які надбання культурні тут в Америці в сучасності і на завтра? Коли маємо, то мусимо разом з іншими народами показати світові, що ми також принесли з собою тут якусь культуру.

Отже заходить питання, чи ми маємо себе зарепрезентувати на тій виставі як культурний нарід, що хоче жити нарівні з іншими культурними народами. Я порушую цю справу тому, що час уже дуже короткий, усього тільки один рік.

Тому я позволю собі віднестись до українського громадянства, щоб воно висказало свою думку в пресі, і то в найближчому часі. Чи нам, українцям, треба мати свій павільон на Світовій Виставі в Ню Йорку? Чи ми маємо себе зарепрезентувати як великий і культурний нарід?

Ми тут маємо ріжних своїх мистців, як теж маємо великі культурні здобутки, котрі треба витягнути на світло денне і показати світові, що ми є культурна нація, котрій належиться рівне з державними народами признання, бо ми в мистецтві перевищуємо декотрі державні народи.

А тим зробимо велику політичну пропаґанду для нашої незнаної ще всюди нації. Бо де, як не тут у Ню Йорку на Всесвітній Виставі будуть усі народи світу? Тому зробимо велику пропаґанду нашому мистецтву, і тимсамим нашій нації, як зуміємо себе зарепрезентувати і будемо мати свій павільон, бо „в своїй хаті своя сила і правда і воля"! В чужім місці, в чужій хаті, ми незможемо себе так зарепрезентувати, як ми би хотіли, і покажемось рабами інших народів. Притім українці зо світу, що приїдуть оглядати Світову Виставу в Ню Йорку, як будуть чутися, колиб ми не мали свого павільону, і будуть ходити приблудами попід чужі павільони і жалувати та нарікати, що ми не маємо свого павільону і що наше мистецтво інші народи заберуть і присвоять (а певно так буде, бо це ми бачили нераз, як поляки, москалі й інші показували наші вишивки, килими й т. п. як свої) і нашим дітям, тут родженим, ми будемо могти показати, якого великого народу вони є нащадки! А чи хто з українців з інших сторін світу схоче приїхати, коли не буде українського павільону?

Тому треба, щоб уся українська суспільність забрала голос у справі **Українського Павільону** на Світовій Виставі 1939 р. в Ню Йорку. Чи ми мусимо мати свій павільон, чи ні?

Марія Скубова,
Ню Йорк, Н. Й.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НАЩО ЧОЛОВІК ЖИВЕ?

Двацять три церковні орґанізації й ґрупи заповіли були свою участь у загальній крайовій конференції в Філядельфії, що мала передискутувати „основні питання людського життя".

Які це питання, натякнено в запрошенні, в котрім говориться, що дискусія має знайти „реалістичне й наукове християнське становище до роблення грошей, видавання грошей і вживання життя".

Під реалітичним життям треба розуміти таке життя, що відповідає дійсності; під науковим — оперте на розумових доказах, а під християнським — оперте на Христовій науці. Під робленням грошей розуміється, очевидно, не друкування банкнотів або чекання монети, але зарібок.

АМЕРИКАНСЬКА КУЛЬТУРА ДЕ?

Повязання справи роблення й видавання грошей з уживанням життя замітне. В Америці здавна вважалося роблення грошей за одну з важніших цілей людського життя. Деякі релігійні ґрупи вязали її навіть з вірою, кажучи, що хто великі гроші робить, той, видно, має боже благословення; а хто не робить, той його не має. Це становище стало просто частиною американської культури.

Чи не показує це, що тепер збираються дискутувати над питанням, чи ціль життя в робленні грошей, що в деяких кругах у старе культурне наставлення починають сумніватися, що воно починає заломлюватися?

ЧОГО ТРЕБА ДЛЯ ПРОЖИТКУ.

Ліон Фишер, сенатор у леґіслятурі стейту Ню Йорк, вніс проєкт закону про мінімальну заплату.

У вступі до проєктованого закону говориться, що за вистарчальний прихід уважається таких прихід, що дозволяє робітникові на відповідне удержання та охорону здоровля. Здавалосяб, що, маючи таке означення мінімальної заплати, буде легко знайти, яка має бути ця мінімальна заплата. Тимчасом показується, що ріжні встанови й ради вже шість місяців шукають установлення цеї мінімальної суми зарібку, а ще певної основи не знайшли; а урядниця стейтового департаменту праці, виделеґована для цеї справи стейтовим урядом, тепер публично каже, що це дуже тяжко зробити:

„Хто знає, що є відповідною заплатою для робітника? Ніяка приватна одиниця не має даних, ні основ подати подробиці чи цілу суму, на котру згодилисяб інші при встановленні нормальної життєвої стопи".

Легко сказати: „встановіть життєву стопу", але перевести це в життя не так легко.

ДОБРИЙ НА ВСЕ?

Всетаки, не зважаючи на труднощі, получені з виробленням буджету для робітника, стейтова заробітна рада мусіла якийсь буджет таки подати. Подавши його, вона заявляє устами своєї речниці:

„Ми вважаємо, що буджет, який ми виробили, відповідає намірам проєкту закону, що він сучасний, безсторонний і реалістичний; що його можна приняти нині, а змінити завтра".

Це щось, як та славна швачка в українській анекдоті, що на запит, що вона робить, гукала: „шию!" а коли її спитали: „А скоро будеш готова?" — відповіла: „Ось як лише скінчу шити". Отже цього роду заяву дехто міг би вважати за доказ нездарности. Є люди, які хочуть дивитися на свою працю чи висновки як остаточні, як вирішення даної справи раз на все. Звісно, життя часто вимагає такі остаточні, невідмінні, рішення зміняти. Отже чи краще сказати собі явно й ясно, що рішення тимчасове, чи казати собі й іншим, що воно віковічне?

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

ВЕСТ ПУЛМЕН, ІЛЛ.

У громаді Вест Пулмен існує молоденький 222 відділ У. Н. Союзу під назвою „Івана Гонти". Відділ існує всього кілька місяців. Але вже проявляє діяльність, що дійсно щиро радує нас старших. Прибувши на їхню забаву, яку вони влаштували 13. листопаду, було нам усім дуже мило дивитись на ті наші цвіти, які так гарно порозцвітались, а які ми колись підливали, щоб росли на славу і добро нашого народу і нашого Батька Союзу. Приглядаючись до тієї нашої молоді, ми її благословили за її щире почуття до своїх родичів і до того, що нам, як українському народові, дороге й миле.

Параскевія Мацях,
від. 216 У. Н. Союзу.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БРОНКС, Н. Й.

На інвалідів.

Т-во „Згода", від. 210 У. Н. Союзу, на своїх зборах застановлялося над тяжким положенням українських інвалідів, які віддали своє здоровля в обороні рідного краю. Збори прийшли до переконання, що обовязком широкої української суспільности є прийти на поміч, тим, що не щадили себе для тоїж суспільности. Вслід за тим переведено серед членів збірку, яка принесла $5.50. Зложили по $1: О. Плескун, І. Франко, Г. Романів, Л. Кіндиришин; по 50 ц.: В. Баковський, С. Завадовський, І. Павлишин. Гроші переслано через Обєднання.

О. Плескун.

ЖЕНИХ, ПИРІЖКИ Й СМЕТАНА

Всякі познаки віщували сусідам, що в домі пана емеритованого радника Терапонтія Хробачка від тижня приготовляється небуденна подія.

З меблів, що могли почванитися предавнім родоводом ще від прабабки пані радникової Аґафці, знято покровці й вони Бог зна по яких літах знову побачили денне світло. Ґенеральні порядки, здається, добігали щасливо кінця.

На щойно випрасованих і розвішаних фіранках не слідно було штудерно позашиваних дірок. Обмиті з куряви головки пеляргоній і петуній самопевно вихилялись із вікон.

В суботу під вечір почалася друга дія вистави: „Кулінарний Вавилон". Залишилася ще остання головна жура — пиріжки з сиром — найбільший присмак ожиданого гостя — майбутнього зятика — як донесла пані Аґафці її „тайна розвідка". Вкінці й ті вдалися напричуд добре. Бракувало ще сметани.

„Біжиж, Параню, і не чепурися! Літра сметани! А не забудь про причинок!

— А де купити? — запиталась Параня.

„Де? Дивіться, питає де. А тиж нинішня? Певно в „Маслосоюзі" хотілаб? Знаю, знаю тебе! Від того „показу рідного промислу" в голові дівці перевернулося! Все теревенить: свій до свого, тай свій до свого. Розуму вчити мене хоче! Ні, полубко, ні! В Рузі купиш сметану.

Зближалась довгождана — велика хвилина. По голові пані Аґафці стрибали думки без ладу: торт, освідчини, омаста, крем, заповіди, пиріжки, весілля, віно, сметана.

Нараз несмілий бренькіт дзвінка.

„Просимо, просимо, гості!"

В кімнату увійшов пан адіюнкт Щипавка.

Чорний, святочний одяг, велика китиця рож у його руках говорили самі за себе недвозначно. Сповнились мрії пані Аґафці: одиначка, наперекір зависним язикам сусідів, таки діждалася жениха.

Засіли за стіл: горівочка, борщик, печеня. Пан Щипавка заїдав смачно.

„Пане Щипавка, вгадайте, що прийде тепер?

„Нне знаю".

„Ану — щось, що дуже любите!"

Пан Щипавка почервонів по вуха, панна Памфільця спустила ніби соромливо очі.

„Вгадайте" — настоювала радникова.

„Дддійснпо — не знаю".

„А щож найбільше вам смакує?"

„Гггг... пиріжки" — заблеяв блаженно, наче овечка, пан Щипавка.

„Параню"!

Відчинились двері і на полумиску парувала купа пухкеньких пиріжків.

Панові Щипанці розвязався язик. Пані радникова нагорнула йому з добрим чубом пирогів. „А тепер ще сметани, пане Щипавка!

Пиріжок за пиріжком зникав з тарілки. Нараз урвався мляскіт — і очі Щипавки заклїпали мов у когута, шия видовжилась, горлянка почала виконувати несамовиті рухи. За тим хрунькнуло раз, другий... „Що вам, пане Щипавка? — ось вам вода"...

Неждано роздався якийсь хавкіт і з рота пана Щипавки вистрілив — ппп-и-рріжжок, добрий кусень нерозжутої муки, обліпленої сметаною.

Вид пана Щипавки був більш як жалюгідний. На чолі грубі краплі поту, на чорних вилогах святочного одягу — зліплені грудки муки. Із густої як масло сметани недискретно визирав клубочок руденьких волосків — Рузі.

Пан Щипавка не міг іще прочуняти і не встиг собі освідомити, що йому робити — зірвався нараз ізза стола, щось белькнув, чаркнув ногами і прожогом опинився — на дворі...

На другий день у крамниці Рузі діялась дантейська сцена, — не важко догадатись. Не важко й догадатися, що по цій сцені нога пані Аґафції не переступила вже більше порога золотоволосої Рузі. Та не кожний мусить здогадатися, що від того дня пані Аґафця стала найревнішим покупцем сметани й набігу тільки Маслосоюзу.

Шановні пані радникові й нерадникові! І ви, панночки під вінець! Хотече рискувати женихом — купуйте „густу як масло" сметану з причинком тільки у золотоволосих Рузь!

І. Ф.

— Я з мого чоловіка зовсім вдоволена. Він не грає в карти і не пе!...

— А чи бодай курить?

— Коли має добрий обід, тоді закурить собі папіроску, та це буває дуже рідко.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

„День Просвіти".

День 8. грудня є днем „Просвіти" у Західній Україні. „Просвіту" заложено в 1868 році і вже скоро буде 70 літ, як вона несе світло науки під наші рідні стріхи у Рідному Краю. З тої нагоди філядельфійські й околичні українці приготовляються до свята „День Просвіти", що має відбутися в неділю, 12-го грудня б. р.

В концерті, що відбудеться того дня в Українській Салі при вул. Френклин, візьмуть участь хори з Трентону та Філядельфії і солісти зпоза Філядельфії. На свято сподіваються визначного ґостя з Европи. Атракцією свята буде живий образ укладу українського артиста Івана Кучмака з Ню Йорку.

Розіслано по ріжних філядельфійських та околичних товариствах листи з покликом за ювилейний дар „Просвіті".

Святом „День Просвіти" проводить місцевий відділ ОДВУ.

З огляду на це, що 1938 рік проголошено ювилейним роком „Просвіти" в Рідним Краю, можна сподіватися, що громадянство Філядельфії й околиці живо заінтересується святом „День Просвіти" у Філядельфії.

Т. С.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Примірний громадянин.

Дня 20. листопаду тов. ім. Т. Шевченка, від. 73 У. Н. Союзу, відпровадило на вічний спочинок бл. п. Антона Бриковича, що ще в 1915 р. вступив до нашої орґанізації разом з малими тоді синами. Покійний був освіченою людиною. Дав дітям гарне виховання. Дуже цікавився народніми справами і їздив часто на ріжні українські вистави і маніфестації до Ню Йорку. В часах, коли наша іміґрація була повна ріжних національних відступників, він вів з тими дезертирами завжди боротьбу і наражав себе через те на багато неприємностей. Вже за те заслугує, щоб його імя згадати добрим словом.

М. П.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (21)



Джейн навмисно вимахувала своїми ногами, щоб тим прикувати до себе увагу льва і в той спосіб дати нагоду Сборову видістатись на дерево. Як тільки лев притихав, вона відразу почала опускати ногу, заохочуючи його голосом і руками до скоку. Лев присідався, скакав, але все без успіху. Джейн у слушний час все підносила ногу.

Тимчасом Бравн опустив пояс і князь між уже його охопитися, але він чумось цього не робив. Він тремтів увесь і видно було, що зовсім стратив розсудок. „Олександре!" — кликала Джейн, „Опамятайся. Скоро обвяжися поясом і хай тебе витаскають угору, бо я не буду всилі довгий час здержувати льва. Як тільки лев тебе побачить, то він кинеться на тебе".

Тут втрутився до розмови Бравн і шорстко заговорив: „Старий дурню, рухайся, бо кінець тобі буде!" Це опамятало князя. Тремтючим руками він узяв кінець поясу і навіть почав був щось відповідати, коли Джейн знов закричала: „Мовчи, бо коли лев тебе вчує, то повернеться до тебе. Він уже кидає поглядом у твій бік".

Лев дійсно зорієнтувався в ситуації. Поглянувши ще раз на Джейн, він звернув свій зір у бік, де був Сборов, і почав ступати в напрямі Сборова. Джейн знала, що тепер хіба щось дуже важне відверне його увагу. Тому, не думаючи довго, вона зіскочила з гиляки і впала просто перед львом. Лев зчудувався. Ставувши віч на віч з Джейн, він хвилину дивився на неї з подивом.